

David Chyträus Alexis Burcardi Hermann Crispinus

**PROPOSI=||TIONES ||(DE SENTENTIA:|| NON VENI SOLVERE LE=||GEM, SED
IMPLERE:||) DE QVIBVS, DEO || IVVANTE, PRAESIDE || D. DAVIDE CHYTRAEQ,||
publicè respondebunt.|| NICOLAVS LINDEBER=||GIVS Perlebergensis.|| SAMVEL
LINSIVS Lindaien=||sis.|| HERMANNVS CRISPINVS || Oldeburgensis.||
IOACHIMVS MYLIVS Gra=||boënsis.|| ALEXIVS BVRCARDI Tor=||gensis.|| 29.
Aprilis, hora 6.||**

Rostock: Möllemann, Stephan, 1564

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1048919153>

Druck Freier Zugang

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn1048919153/phys_0001

F. a - 3077. ¹⁻⁶
=

57 b. 19

5
PROPOSITIONES
DE QUIBUS, DEO
IUVANTE, PRAESIDE
D. DAVIDE CHYTRÆO,
publicè respondebunt.

NICOLAUS LINDEBERGIVS
Perlebergensis.

SAMVEL LINSIVS
Lindauicenis.

HERMANNUS CRISPINUS
Oldeburgensis.

IOACHIMUS MYLIVS
Grasboënsis.

ALEXIVS BVRCARDI
Torgensis.

29. Aprilis, hora 6.

ROSTOCHII
Stephanus Myliander
excudebat.

M. D. LXIII.

Magnifico D. Lectori et Doctrina
ac Virtute excellentissimo viro
Iohanni Boukio utriusq. iur. D.

pro
Bucca-
laureatus
Nam d. 4. Martii
cod. A. 15. 64.
in solenni
a. d. p. r. m.
h. u. d. l. o. r. o. d. o. c. t. o.
r. u. e. t. u. n. i. q.
l. i. c. i. n. q. u. i. n.
p. e. r. B. u. c. c. a.
l. a. u. r. e. a. t. u. s.
p. r. o. d. u. c. t. u. s.
c. o. n. t. r. a. h. e. n. t.
t. e. s. t. i. f. i. c. a.
c. u. l. a. F. C. H.
T. S. l. R. o. s. t. o. c. h. i.

PROPOSI

TIONES

DE QUINQUE DIE

IVANTIA, PRÆSIDII

D. D. DEUS CHRISTI

1700

IN VITIS

ALTIORIBUS

1700

IN VITIS

ALTIORIBUS

1700

PRO

DE SE
NON V
GEM

NICOLA

LEX
Moralis

nominatur,

scientia & u

petuum & i

pravi: pe

macreatione

na & alibi u

clarata; ob

PROPOSITI-
ONES

DE SENTENTIA:

NON VENI SOLVERE LEGEM,
SED IMPLERE:

ad quas respondebunt,

NICOLAUS LINDEBERGIVS.

I.

LEX DEI, quæ usitate Lex
Moralis, & DECALOGVS
nominatur, est æterna & immota Sa-
pientia & uoluntas Dei, sanciens per-
petuum & immutabile discrimen recti
& prau: patefacta Hominibus in pri-
ma creatione, & postea in monte Si-
na & alibi uoce Dei repetita, & de-
clarata: obligans omnes homines, ut

A 2 cum

cum hac norma recludinis, omnium
mentes, uoluntates, consilia & actio-
nes perfectè congruant: & accusans,
damnans, & horribiliter puniens om-
nes non conformes.

II.

Ut igitur sapientia & uoluntas
Dei, seu Deus ipse, aboleri & tolli
non potest: ita LEX, quæ est æterna
& immota sapientia & norma Iusti-
tiæ in ipso Deo, præcipiens recta &
iusta, & prohibens contraria: abro-
gari & deleri nequit.

III.

Ideo enim patefacta & tradita est
generi humano LEX DEI, non modo
transfusis in mentes hominum diuinæ
huius sapientiæ radijs, uerum etiam ex-
pressa

expressa uoce & testimonijs diuinis :
ut agnoscamus Quod sit, & Qualis
sit ipse Deus, uidelicet sapiens, iu-
stus, uolens recta & iusta, & iudex
ac uindex scelerum: & Quales nos ho-
mines esse debeamus, uidelicet confor-
mes huic normæ bonitatis & rectitudi-
nis in ipso lucentis.

III.

Præcipuè uero, ut esset perpetua
& immutabilis norma iudicij diuini
aduersus peccatum in hac corrupta ho-
minum natura hærens : quod Deus
uoce Legis ostendit, accusat, & dam-
nat, & horribiliter irascitur ac de-
struit æternis pœnis omnes homines
peccato pollutos, qui per Filium Dei
non liberantur.

A 3 Hæc

V.

Hæc sententia iudicij diuini aduersus peccata ut palam extaret & exaudiretur in toto genere humano: Deus eam sua uoce anno Mundi 2453. in monte Sinai, inter horrendos fragores & flammæ fulgurum ac fulminum repetiuit: quæ significarunt, lege Dei horrenda tonitrua & fulmina iræ diuinæ aduersus hominum peccata uibrari: & Deum sonantem uocem Legis, esse ignem consumentem,

Vindicibus flammis sibi qui contraria delet
Ipseque iusticiæ regula sola manet.

VI.

Itaque & horrendæ pœnæ peccatorum, quas Lex seu iusta uoluntas Dei nobis imponit, in tota uita testantur, Legem & iudicium Dei aduersus peccata, non esse abolitum, sed manere
ratam

ratam legem, & Deum esse custodem
Legis, & poenas exequi.

VII.

Etsi enim Deus propter Christū
credenti peccata remittit & personam
recipit ac iustam pronunciat: Ta-
men propterea non approbat peccatū
sed horribili ira damnat ac punit: Idq̄
etiam in hominibus sanctis, uera con-
tritione seu poenitentia, & cruce, &
morte corporis destrui uult & aboleri.

VIII.

Quare Christus ipse, etiam si non
est Legislator, tamen Legem Dei re-
petit & declarat, Quia uult in Eccle-
sia agnosci Peccatum & iram Dei,
Lege denunciata: & quia magnitudo
misericordiae & beneficij Christi et
remissio peccatorū intelligi non potest,
nisi aliquo modo intelligatur peccatum.

A 4

Per

IX.

Per legem autem cognitio peccati.
Roma. 3.

X.

Itaq; non tantum docuit & illu-
stravit Legem filius Dei, uerum etiam
immutabilem & æternam, & nullo
modo ex Ecclesia tollendam esse osten-
dit, his uerbis, Non ueni soluere Le-
gem sed implere. Amen dico uobis,
donec transeat coelum & terra, iota
unum, uel apex unus, non transibit
de Lege, donec omnia fiant .s. me Chri-
sto implente.

SAMVEL LINSIUS.

XI.

Implet autem Christus LEGEM
DEI, primum quia perfecte est talis,
& præstat talem obedientiam, qua-
lem Lex Dei flagitat.

Nullus

XII.

Nullus enim in toto genere humano perfecte obediunt & conformis fuit Legi Dei sine omni peccato & labe, nisi solus filius Dei Dominus noster Iesus Christus.

XIII.

Deinde, Cum omnis Lex obliget uel ad obedientiam uel ad poenam: CHRISTVS satisfacit Legi pro nobis, deriuando in se & patiendop OBNAM omnium peccatorum humanorum, quam nos iusticiae Dei, iuxta ordinem Legis æternum, debebamus.

XIII.

Norma enim Iusticiae diuinæ perpetua & immutabilis est, ut creatura rationalis obediat Deo, uel non obediens æternis poenis destruat.

As Hinc

*Hinc ratiocinabatur conscientia
Adami post lapsum: Ego non obediui
Deo, sed horribili ingratitude uiolaui
mandatum Dei. Ergo certissime &
immutabiliter abijciar in æternã dam-
nationem.*

*Cum igitur omnibus Angelis et ho-
minibus hoc argumentũ insolubile esset:
Filius Dei immensa misericordia pro
genere humano intercessit, ac ut iustitiæ
et Legi Dei æternæ satis fieret, semet-
ipsum obtulit ad obedientiam et sufficis-
entem pœnam, pro genere humano sus-
tinendam.*

*Quare mirando iustitiæ & miseria-
cordiæ temperamento factum est in ar-
cano consilio diuinitatis decretũ de Re-
demptione generis humani hoc modo fa-
cienda*

cienda, ut filius Dei naturam humanā
assumeret, et iustissimā iram Dei, ma-
ledictionem Legis, & poenas, quas nos
meriti eram⁹, pro nobis sustineret, et iu-
stitiam ac uitam æternā nobis prome-
reretur. XVIII.

Cum enim genus humanum sua in-
obedientia Legem Dei uiolasset, ordo
iustitiæ flagitabat, ut Homo poenam
Legi debitam sustineret.

XIX.

Ac nisi massa naturæ humanæ à filio
Dei assumpta sustentaretur, plane inte-
riisset hominum natura, sicut corpus
non sustentatum ab anima interit &
in nihilum redigitur.

XX.

Deinde, ut precium & poena suffi-
ciens pro peccatis hominum persolueret-
tur, oportuit nobis quæ seu Redemptorem
nostrum etiam Deum esse. Nec

*Nec tantum poenam pro peccatis
persolui, sed etiam tale ἀντιδωκον Deo
reddi oportuit, ut Gratia exuberaret
supra peccatum: ne tantum à maledi-
ctione Legis & poenis æternis absol-
ueremur, uerum etiam nouam iustiti-
am & uitam æternam recuperarem.*

*Nec ulla creatura, quæ non fu-
isset Immanuel, potuisset sustinere
iram Dei & maledictionem Legis, &
uincere peccatum ac mortem: Sed so-
lus Filius Dei Dominus noster Ie-
sus Christus, ἡμεῶν ἕνεκα, hoc est, per-
soluto pro nobis precio, nos redemit &
liberauit à maledictione Legis, factus
pro nobis maledictum. Gala. 3.*

Non

*Non igitur
ingentem
Dei aduer-
sari causam fu-
it homo &*

*Sed
stupida
peccati
aut benefi-
nem atte-
homines n-
aliqua tar-*

*Et si
non satis i-
plum Re-*

XXIII.

Non igitur dubiū est, ueram, seriam,
ingentem & inenarrabilem esse iram
Dei aduersus peccatum: & maximam
causam fuisse, propter quam filius Dei,
homo & uictima factus sit.

XXIII.

Sed, proh dolor, nimis securā &
stupida sunt hominum pectora, ut nec
peccati aut iræ Dei, nec misericordiæ
aut beneficiorum Filij Dei magnitudi-
nem attente considerent: imo plurimi
homines ne quidem cogitatione & cura
aliqua tantarum rerum afficiantur.

XXV.

Etsi autem sanctietiam in hac uita
non satis intelligere hoc mirandum con-
siliū Redemptionis possunt: & erit
hæc

hæc sapientia æternæ Academiæ propria: tamen uult Deus eam in hac uita inchoari.

XXVI.

Ideoq; inde usq; ab initio Mundi, sacrificia & maclationes Agnorum instituit, ut essent typi seu conciones de sacrificio & morte uictimæ Christi, quæ sola, iustissimæ iræ & Legi Dei satisfecit, & omnium hominum peccata expiauit.

XXVII.

Implet igitur Christus etiam Leges Ceremoniales, quia ipse fit uictima pro peccato, quæ Ceremonijs & Sacrificijs Legis Mosaicæ significata erat.

XXVIII.

Quarto, Implet Legem Imputatione donata nobis iustitia seu impleti-
one

one Legis à se præstita, perinde ac si
nos Legi Dei integre satisfecissemus.

X X I X.

Quinto, Inchoatione seu restitu-
tione Legis in nobis, in quos Spiritum
Sanctum suum infundit, ut naturam
renouet, & obedientiam ac conformi-
tatem cum Lege Dei in hac uita incho-
et: & in uita æterna perficiat.

X X X.

Nam in uita æterna perfecte im-
plebitur Lex, etiam in nobis: & prorsus
tales erimus, quales Lex Dei flagitat.

IOACHIMVS MYLIVS.

X X X I.

Sexto: Sancit Christus & con-
firmat LEGEM docendo & enar-
rando ueram ac genuinam sententiam
Legis,

Legis, deterfis erroribus & falsis interpretationibus Hypocritarum, qui fingunt Legi Dei satisfieri externa disciplina, & hanc mereri remissionem peccatorum & esse iusticiam coram Deo & meritum uitæ æternæ.

XXXII.

Nam Lex Dei, non tantum externam Disciplinam seu qualemcunq; obedientiam externorum membrorum & Philosophicam moderationem affectuum & cupiditatum, à nobis postulat: uerumetiam internam & perfectam mentis, uoluntatis, cordis, & omnium uirium & actionum obedientiam & conformitatem, expertem omnis peccati & labis, flagitat.

XXXIII.

Etsi

XXXIII.

Etsi autem externam obedientiam seu disciplinam, proprijs uiribus, aliquomodo præstare homines possunt: & de hac ciuili iusticia uerum est, quod Philosophi dicunt, ἐφ' ἡμῶν ἔσται, seu in nostra potestate situm esse, ut boni uel mali simus:

XXXIII.

Tamen integram & perfectam cordis obedientiam & conformitatem cum Lege, nemo hominum, etiam reuolutorum, in hac uita, habere potest.

XXXV.

Ideo nemo hominum in hac uita per obedientiam suam erga legem coram Deo iustificatur.

B Nec

XXXVI.

*Nec obedientia nostra erga legem
est iustitia, qua in hac uita DEO
placemus & accepti sumus.*

XXXVII.

*Impie igitur errant, qui Patres
seruantes legem naturæ, Iudæos faci-
entes Legem Moysi, Christianos suæ
Legis obseruantia saluatos esse con-
tendunt.*

XXXII.

*Non est enim aliud nomen sub
cælo, in quo oporteat nos saluos fieri,
præter nomen Domini IESV: nec est
in alio quoquam salus.*

XXXIX.

*Credimus autem nos per gratiam
Domini nostri IESV Christi sal-
uari*

uari sicut & Patres saluati sunt.

XI.

Hæc est iustitia, sine Lege, in
Euangelio patefacta, quod est promissio
remissionis peccatorum, reconcilia-
tionis cum Deo, & iustitiæ ac salutis
æternæ, propter Christum, pro nobis
passum & resuscitatum, gratis, per fi-
dem donandæ.

ALEXIVS BVRCARDI.

XLI.

FIDES est personam & beneficia
Christi, & omnes articulos doctri-
næ nobis à Deo traditæ, recte nosse,
& firmo assensu amplecti: & certo
statuere nos per solam gratiam Do-
mini nostri Iesu Christi saluari.

B 2 Hæc

XLII.

*Hæc FIDES in Christum, non
abolit LEGEM DEI, sed potius
STABILIT & confirmat. Rom. 3.*

XLIII.

*Primum enim Fide agnoscimus &
amplectimur Christum uictimam tol-
lentem peccata mundi, Quem Typi
& sacrificia Legis Mosaicæ signifi-
carunt. Ita Fides stabilis Legem eti-
am Ceremonialem, quanquam per A-
postolos abrogata est, quia non ina-
nem & falsam umbram, sed ueram &
cum euentu congruentem significatio-
nem & picturam Sacrificij & Regni
Christi fuisse ostendit.*

XLIII.

*2. Fide stabilimus etiam Legem
Moralem, quia Fide accipimus remis-
sionem*

non
tius
n. 3.
tol:
typi
nifi:
eti:
A:
ina:
tio:
gni:
em
nifi:
em

sionem peccatorum & imputationem
iusticiæ Christi ac uitam æternam,
perinde ac si nos integre Legi satisfice-
cissimus. Ita Fides stabilit Legem,
quia agnoscit Legem denunciantem
iram Dei & æternam damnationem
omnibus non conformibus Legi, non
esse inane murmur, sed oportuisse pœ-
nam à Lege sancitam persolui, & hu-
ius pœnæ persolutionem à Christo fa-
ctam, nobis donari.

XLV.

3. Fide accipimus Spiritum sanc-
tum, quo adiuuante, ueram & interi-
orem obedientiam, quam Lex flagitat,
inchoare & perficere possumus.

XLVI.

4. Fide propter Christum placet
B 3 Deo

Deo nostra inchoata obedientia, & si
nondum perfecte congruit cum norma
Legis, & multis tetrīs sordibus pec-
catorum contaminata est.

XLVII.

5. Fide reconciliati accipient in
æterna uita integram iusticiam seu
conformitatem, quam Lex flagitat.

XLVIII.

6. Stabilitur Lex per Fidem, Quia
tribuit Deo laudem ueritatis & iusti-
tiæ, quod iuste iudicet & damnet nos
propter peccatum, quodq; ante Dei
oculos nil nisi culpa simus.

XLIX.

Etsi autem Christus non uenit sol-
uere Legem sed implere: & LEX
per fidem stabilitur: tamen nihilomi-
nus ueræ sunt hæc propositiones, Iusto
non

non est L
ge sed sub
sine operi
tias Paul
suis decla
hactenus
na seu M

Legem
renjes N
abrogat
sunt.

non est Lex posita: Non estis sub Le-
ge sed sub gratia: Fide iustificamur
sine operibus Legis &c. Quas senten-
tias Pauli, in ipsa disputatione copio-
sius declarabimus. Et hæc omnia, quæ
hactenus diximus, De Lege Dei æter-
na seu Morali, intelligenda sunt.

L.

Leges uero Ceremoniales & fo-
renses Moysi per Christum prorsus
abrogatæ & una cum politia abolitæ
sunt.

FINIS.

non est lex posita: Non est sub
lex sub gratia: Lex in ista
sua operibus locum non habet
sua Pauli, in ista dispensatione copios
sua deest, ut dicitur: Et hoc omnia, que
habemus diximus, De Lex: De istis
in ista Moralit, in illa...

Lexes vero Ceremoniales et for
maliter in illis per Christum propositis
abrogatae sunt cum potestate absolute
sunt...

FINIS

AD
De quibus
VII
M

ROSTOCK

Spe
hrif
Ro
am
ab
tr
cell
s, le
ex
ure
Com
col
lio
ma
os
cu
ter
be
pr
of
cu

HERMA

Nec tan
persolui, sed e
reddi oportu
supra peccati
tionem Legis
ueremur, uer
am & uitam

Nec ulla
isset Imman
iram Dei &
uincere pecca
lus Filius De
lus Christus,
soluto pro nob
liberauit a ma
pro nobis mal

ISPINVS.

pro peccatis
Deo
a exuberaret
um a maledi
eternis absol
uam iustiti
uperaremur.

quæ non fu
et sustinere
m Legis, &
em: Sed so
noster le
c est, per
s redemit &
egis, factus
ala. 3.

Non

Non igitur
ingentem
Dei aduer
causam fuy
omo & u
Sed, p
cupida sun
peccati aut
aut benefici
em attent
omines ne
aliqua tant
Esti au
non satis int
illum Red

